DOMSTOLENS DOM

5. oktober 1994 *

I sag C-323/93,

angående en anmodning, som Frankrigs Cour de cassation (Afdelingen for Handelssager) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle

mod

Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 5 og 86, artikel 90, stk. 1, artikel 30 og 36 samt artikel 2 i Rådets direktiv 77/504/EØF af 25. juli 1977 om racerent avlskvæg (EFT L 206, s. 8) og artikel 4 i Rådets direktiv 87/328/EØF af 18. juni 1987 om godkendelse af racerent avlskvæg til avlsbrug (EFT L 167, s. 54),

har

* Processprog: fransk.

DOMSTOLEN

sammensat af afdelingsformand J. C. Moitinho de Almeida, som fungerende præsident, afdelingsformændene M. Diez de Velasco (refererende dommer) og D. A. O. Edward samt dommerne C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn og J. L. Murray,

generaladvokat: C. Gulmann
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle ved advokaterne J. Rouvière og R. Cathala, Paris

— Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne ved advokaterne G. Lesourd og D. Baudin, Paris

— den franske regering ved secrétaire des affaires étrangères H. Duchêne og conseiller des affaires étrangères C. de Salins, begge Udenrigsministeriets Retsafdeling, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent G. Marenco og V. Melgar, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 23. marts 1994 af Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle, af Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne ved advokat Daniel Baudin, bistået af advokat Claude Paulmier, Paris, af den franske regering og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 4. maj 1994,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 15. juni 1993 indgået til Domstolen den 24. juni 1993 har Frankrigs Cour de cassation (Afdelingen for Handelssager) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 5 og 86, artikel 90, stk. 1, samt artikel 30 og 36 og vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 77/504/EØF af 25. juli 1977 om racerent avlskvæg (EFT L 206, s. 8) og Rådets direktiv 87/328/EØF af 18. juni 1987 om godkendelse af racerent avlskvæg til avlsbrug (EFT L 167, s. 54).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem Société civile agricole du Centre d'insémination de la Crespelle (herefter benævnt »Centre de la Crespelle«) og Coopérative d'élevage et d'insémination artificielle du département de la Mayenne (herefter benævnt »Coopérative de la Mayenne«).

3 I Frankrig findes reglerne om kunstig inseminering af dyr navnlig i lov nr. 66-1005 af 28. december 1966 om opdræt (JORF 1966, s. 11619). I medfør af lovens artikel 5, stk. 1, er driften af insemineringscentrene betinget af en godkendelse.

Bestemmelsen sondrer mellem centre, der producerer sæd, og centre, der foretager inseminering, men udelukker ikke, at et center kan udøve begge former for virksomhed. Produktionscentrenes virksomhed består i opretholdelse af en bestand af handyr til avl, gennemførelse af undersøgelser samt opsamling, behandling, opbevaring og forsendelse af sæden. Insemineringscentrenes virksomhed består i inseminering af hundyr og kontrol med insemineringen, når den foretages af opdrættere, som er bemyndiget hertil.

4 Loven af 1966 bestemmer desuden, at hvert center, der foretager inseminering, betjener et område, hvor kun dette center kan drive virksomhed (artikel 5, stk. 4). Hvis et sådant område er tildelt et landbrugsandelsselskab, er dette forpligtet til at acceptere opdrættere, der ikke er tilsluttet selskabet, som brugere (artikel 5, stk. 6).

5 Ifølge samme lov forsynes de insemineringscentre, som ikke tillige er produktionscentre, normalt med avlsdyr og sæd af det eller de produktionscenter/-centre, med hvilket/hvilke de har indgået en aftale om forsyning. Opdrætterne inden for et insemineringscenters område kan anmode dette om at levere sæd fra produktionscentre, som de selv vælger (artikel 5, stk. 5), men de supplerende omkostninger, der følger af dette valg, bæres af opdrætterne.

6 I øjeblikket findes der i selve Frankrig 51 insemineringscentre og 23 godkendte produktionscentre, hvoraf kun 3 også er godkendt som insemineringscentre. Alle insemineringscentre i Frankrig er oprettet i form af landbrugsandelsselskaber. Endvidere er de alle — på nær fire — medlemmer af UNCEIA (Union nationale des coopératives agricoles d'élevage et d'insémination artificielle), som er den eneste

landsdækkende forening af produktionscentre og insemineringscentre i Frankrig. Ifølge artikel 7 i foreningens vedtægter indebærer medlemskab af UNCEIA en forpligtelse til udelukkende at benytte tjenesteydelser præsteret af denne. Desuden vedtager UNCEIA's generalforsamling ifølge artikel 29 i vedtægterne beslutninger, der er bindende for alle medlemmerne, selv om de ikke har været til stede eller har stemt imod.

7 Med hensyn til import af tyresæd til Frankrig findes reglerne herom i en bekendtgørelse udstedt af landbrugsministeren den 17. april 1969 (JORF af 30.4.1969, s. 4349), som ændret ved bekendtgørelse af 24. januar 1989 om tilladelse til drift af centre for kunstig inseminering (JORF af 31.1.1989, s. 1469). Ifølge artikel 2 i sidstnævnte bekendtgørelse kan enhver statsborger i en medlemsstat frit importere sæd på betingelse af, at den hidrører fra produktionscentre udvalgt af Landbrugsministeriet, og at den opsamles fra tyre, som opfylder de avlstekniske og sundhedsmæssige betingelser, der er fastsat i den franske lovgivning og i fællesskabslovgivningen. Endelig bestemmer artikel 2, at enhver privat erhvervsdrivende, som importerer sæd hidrørende fra en anden af Fællesskabets medlemsstater, skal levere sæden til et godkendt inseminerings-eller produktionscenter. Han kan opbygge et lager af importeret sæd i det valgte center.

8 I fællesskabsretten bestemmer artikel 2, andet led, i direktiv 77/504 og artikel 2, stk. 1, andet led, i direktiv 87/328, at medlemsstaterne skal påse, at handel inden for Fællesskabet med sæd og befrugtede æg fra racerent avlskvæg ikke forbydes, begrænses eller hindres af avlstekniske grunde. I henhold til artikel 3 i førstnævnte direktiv skulle Rådet inden den 1. juli 1980 vedtage fællesskabsbestemmelser for godkendelse af racerent kvæg til avlsbrug, herunder anvendelsen af sæd, hvilket skete ved direktiv 87/328.

9 Ifølge artikel 4 i sidstnævnte direktiv skal medlemsstaterne med henblik på samhandelen inden for Fællesskabet drage omsorg for, at sæden fra racerene tyre udtages, behandles og opbevares på en officielt godkendt tyrestation. Ifølge den fjerde

og syvende betragtning til direktivet er det — med henblik på at undgå, at arveanlæggene forringes — tilstrækkeligt at kræve, at sæden kommer fra officielt godkendte tyrestationer i de andre medlemsstater.

10 Disse bestemmelser er blevet suppleret ved Rådets direktiv 91/174/EØF af 25. marts 1991 om de zootekniske og genealogiske betingelser for handel med racerene dyr og om ændring af direktiv 77/504/EØF og 90/425/EØF (EFT L 85, s. 37).

11 Endelig angives i artikel 3 i Rådets direktiv 88/407/EØF af 14. juni 1988 om fastsættelse af de veterinærpolitimæssige krav i forbindelse med handelen inden for Fællesskabet med frosset tyresæd og indførsel heraf (EFT L 194, s. 10) de nærmere sundhedsmæssige betingelser, sæden skal opfylde for at kunne indgå i handelen inden for Fællesskabet. Dette direktiv er blevet ændret ved Rådets direktiv 90/425/EØF af 26. juni 1990 om veterinærkontrol og zooteknisk kontrol i samhandelen med visse levende dyr og produkter inden for Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked (EFT L 224, s. 29).

12 Det fremgår af sagen, at Centre de la Crespelle siden 1961 har opbevaret tyresæd og foretaget inseminering i en del af departementet Mayenne. Coopérative de la Mayenne, som har haft eneretten i dette område siden 1970, anlagde sag mod centret ved Tribunal de grande instance de Rennes og gjorde gældende, at centret havde krænket eneretten. Tribunal de grande instance de Rennes gav Coopérative de la Mayenne medhold ved dom af 25. juni 1991. Efter at dommen var blevet stadfæstet af Cour d'appel de Rennes ankede Centre de la Crespelle til kassation, idet det gjorde gældende, at den franske ordning med hensyn til insemineringscentrenes virksomhed var i strid med visse bestemmelser i traktaten.

13 Cour de cassation, som var i tvivl om, hvordan fællesskabsretten skulle fortolkes, forelagde Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er bestemmelserne i artikel 5 og 86 samt artikel 90, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab til hinder for en national lovgivning som den i sagen omhandlede, hvorved der oprettes centre, der gives eneret til i et bestemt geografisk område at foretage insemineringer, og som giver dem adgang til at fakturere beløb for supplerende omkostninger i tilfælde, hvor opdrættere med bopæl i det område, hvor centret har eneret, anmoder om at få leveret sæd fra godkendte produktionscentre efter deres eget valg?

2) Er artikel 30 og 36 i samme traktat, artikel 2 i Rådets direktiv 77/504/EØF af 25. juli 1977 om racerent avlskvæg og artikel 4 i Rådets direktiv 87/328/EØF af 18. juni 1987 om godkendelse af racerent avlskvæg til avlsbrug til hinder for nationale bestemmelser som de i sagen omhandlede, hvorefter erhvervsdrivende, der indfører sæd fra en af Fællesskabets medlemsstater, er forpligtet til at levere denne til et godkendt inseminerings-eller produktionscenter?«

Første spørgsmål

14 I det første spørgsmål rejser den forelæggende ret i det væsentlige to forskellige problemer. For det første ønsker den oplyst, om traktatens artikel 5, 86 og artikel 90, stk. 1, skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstat giver godkendte centre, der foretager insemineringer af tyresæd, visse enerettigheder inden for et bestemt område. For det andet ønsker den oplyst, om disse bestemmelser — når opdrættere i det område, hvor centret har eneret, anmoder dette om at levere sæd fra et produktionscenter, de selv har valgt — er til hinder for, at centret fakturerer opdrætterne de supplerende omkostninger, dette valg kan give anledning til.

Første spørgsmål, første del

15 Med hensyn til de omhandlede bestemmelser i traktaten bemærkes indledningsvis, at medlemsstaterne efter artikel 5 har pligt til loyalt at opfylde deres forpligtelser i henhold til fællesskabsretten. Ifølge fast praksis kan denne bestemmelse dog ikke anvendes selvstændigt, når den konkrete situation er omfattet af en særlig traktatbestemmelse, således som det er tilfældet i denne sag (jf. dom af 11.3.1992, forenede sager C-78/90 — C-83/90, Compagnie Commerciale de l'Ouest m.fl., Sml. I, s. 1847, præmis 19). Derfor må spørgsmålet undersøges på baggrund af traktatens artikel 90, stk. 1, og artikel 86.

16 Artikel 90, stk. 1, bestemmer, at medlemsstaterne, for så vidt angår offentlige virksomheder og virksomheder, som de indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder, skal afstå fra at træffe eller opretholde foranstaltninger, som er i strid med traktatens bestemmelser, navnlig de i artikel 7 og artikel 85-94 nævnte.

17 I det foreliggende tilfælde har den nationale lovgivning indrømmet insemineringscentrene eksklusive rettigheder ved at gøre driften af centrene betinget af en godkendelse og ved at bestemme, at hvert center har eneret til at betjene et bestemt område. Ved således til fordel for disse virksomheder at oprette en række sideordnede monopoler, der territorialt er begrænsede, men tilsammen omfatter hele medlemsstatens område, skaber disse nationale bestemmelser en dominerende stilling på en væsentlig del af fællesmarkedet, jf. traktatens artikel 86.

18 Den blotte omstændighed, at der skabes en sådan dominerende stilling ved tildeling af en eneret som omhandlet i artikel 90, stk. 1, er ikke i sig selv uforenelig med traktatens artikel 86. En medlemsstat overtræder nemlig kun forbuddene i disse to bestemmelser, såfremt den pågældende virksomhed ved den blotte udøvelse af den eneret, som er indrømmet den, foranlediges til at udnytte sin dominerende stilling på en måde, der er udtryk for misbrug (jf. dom af 23.4.1991, sag C-41/90, Höfner og Elser, Sml. I, s. 1979, præmis 29, og senest dom af 10.12.1991, sag C-179/90, Merci convenzionali porto di Genova, Sml. I, s. 5889, præmis 17).

19 I det foreliggende tilfælde består det påståede misbrug i, at insemineringscentrene fastsætter eksorbitante priser.

20 Det må derfor undersøges, om en sådan praksis, som udgør det påståede misbrug, er en direkte følge af loven. I den forbindelse må det fastslås, at loven blot bestemmer, at insemineringscentrene kan forlange, at opdrættere, som anmoder dem om at levere sæd fra andre produktionscentre, betaler de supplerende omkostninger, der følger af dette valg.

21 Selv om denne bestemmelse overlader det til insemineringscentrene at fastsætte disse omkostninger, foranlediger den dem ikke til at opkræve uforholdsmæssigt store beløb og således misbruge deres dominerende stilling.

22 Som følge heraf må denne del af spørgsmålet besvares med, at traktatens artikel 90, stk. 1, og artikel 86 ikke er til hinder for, at en medlemsstat giver godkendte centre, der foretager insemineringer af tyresæd, visse enerettigheder inden for et bestemt område.

Første spørgsmål, anden del

23 Artikel 5, stk. 5, i den franske lov nr. 66-1005 af 28. december 1966 om opdræt bestemmer, at opdrætterne inden for et insemineringscenters område kan anmode dette om at levere sæd fra produktionscentre, som de selv vælger, men at de supplerende omkostninger, der følger af dette valg, bæres af opdrætterne.

24 Artikel 86 er imidlertid til hinder for, at centrene under den selvstændige udøvelse af deres erhvervsvirksomhed udnytter deres dominerende stilling på en måde, der er udtryk for misbrug.

25 Som Domstolen allerede har fastslået, er der tale om misbrug af en dominerende stilling, når en virksomhed, som har et administrativt monopol, for sine tjenesteydelser opkræver gebyrer, der ikke står i et rimeligt forhold til de præsterede ydelser (jf. dom af 13.11.1975, sag 26/75, General Motors, Sml. s. 1367, præmis 12, og af 11.11.1986, sag 226/84, British Leyland, Sml. s. 3263, præmis 27).

26 De godkendte centre ville ligeledes misbruge deres dominerende stilling, hvis de lod brugerne bære omkostninger ud over de supplerende omkostninger, der faktisk påløber ved at skaffe og opbevare sæd indført fra en anden medlemsstat på brugerens anmodning indtil insemineringen.

27 Herefter må traktatens artikel 86 fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at insemineringscentre, der har eneret til at foretage insemineringer i et bestemt geografisk område, lader brugere, som anmoder dem om at levere sæd fra produktionscentre i andre medlemsstater, bære de supplerende omkostninger, på betingelse af, at insemineringscentrene faktisk har måttet afholde omkostningerne for at kunne efterkomme brugernes anmodning.

Andet spørgsmål

28 Med henblik på besvarelsen af den forelæggende rets andet spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 30 og 36 og af direktiv 77/504 og 87/328 bemærkes — som Domstolen flere gange har udtalt (jf. først og fremmest dom af

11.7.1974, sag 8/74, Dassonville, Sml. s. 837) — at enhver af medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fællesskabet, må betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner.

29 En medlemsstats bestemmelser, hvorefter private erhvervsdrivende, der indfører tyresæd fra en anden medlemsstat til medlemsstaten, er forpligtet til mod betaling at lade sæden opbevare på et godkendt center, der har eneret til opbevaring og inseminering af sæd, udgør en sådan hindring for importen. Da dette krav gælder for leddet umiddelbart efter importleddet og lægger en økonomisk byrde på importørerne, kan det nemlig begrænse omfanget af importen.

30 Ifølge traktatens artikel 36 gøres der undtagelse fra forbuddet mod restriktioner vedrørende indførsel, udførsel eller transit, når sådanne foranstaltninger er begrundet i hensynet til beskyttelse af menneskers og dyrs liv og sundhed (jf. dom af 15.12.1976, sag 35/76, Simmenthal, Sml. s. 1871, præmis 18).

31 Det fremgår imidlertid af Domstolens faste praksis, at når de i medfør af EØF-traktatens artikel 100 udstedte fællesskabsdirektiver foreskriver harmonisering af — blandt andet — foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre beskyttelsen af menneskers og dyrs sundhed, og der hermed indføres fællesskabsprocedurer for at kontrollere, om disse foranstaltninger respekteres, ophører begrundelsen for at anvende artikel 36, og de egnede kontrolforanstaltninger og beskyttelsesforanstaltninger må herefter træffes inden for de rammer, som harmoniseringsdirektiverne angiver (dom af 5.10.1977, sag 5/77, Tedeschi, Sml. s. 1555, præmis 35, af 5.4.1979, sag 148/78, Ratti, Sml. s. 1629, præmis 36, af 8.11.1979, sag 251/78, Denkavit, Sml. s. 3369, præmis 14, og af 20.9.1988, sag 190/87, Moormann, Sml. s. 4689, præmis 10).

32 Under henvisning til denne praksis begrunder den franske regering bestemmelserne dels med nødvendigheden af en genetisk forbedring af kvægbestanden, dels med sundhedsmæssige hensyn.

33 Med hensyn til den genetiske forbedring af kvægbestanden bemærkes, at direktiv 87/328, som har til formål at afskaffe de zootekniske hindringer for samhandelen med tyresæd inden for Fællesskabet, i artikel 2, stk. 1, pålægger medlemsstaterne en forpligtelse til at afskaffe enhver hindring for indførsel og anvendelse på deres område af tyresæd indført fra de øvrige medlemsstater på de i direktivets artikel 4 fastsatte betingelser (jf. ovenfor, præmis 9). Desuden bestemmer artikel 2 i direktiv 91/174, at handel med sæd fra racerene dyr ikke kan forbydes, begrænses eller hindres af genealogiske årsager. Af disse bestemmelser fremgår det, at de zootekniske og genealogiske betingelser har været genstand for en fuldstændig harmonisering på fællesskabsplan.

34 Hvad angår de sundhedsmæssige hensyn, er de omhandlet i direktiv 88/407, som ifølge artikel 1 finder anvendelse på handelen inden for Fællesskabet og importen fra tredjelande af frosset tyresæd. Direktivets artikel 3 indeholder — ligesom bilag C, som fastlægger de generelle krav, der skal opfyldes i handelen med tyresæd inden for Fællesskabet — kun nærmere angivelser vedrørende opsamlingen og behandlingen af sæden i eksportlandet samt transporten til modtagerlandet. Der er ingen bestemmelser i direktivet, der drejer sig om opbevaring eller anvendelse af sæden i modtagerlandet.

35 Heraf følger, at de sundhedsmæssige betingelser i handelen med tyresæd inden for Fællesskabet endnu ikke har været genstand for en fuldstændig harmonisering på fællesskabsplan for så vidt angår det land, der er modtagerland for sæden. Følgelig kan medlemsstaterne med føje under henvisning til sundhedsmæssige hensyn lægge hindringer i vejen for den frie bevægelighed for tyresæd, såfremt begrænsningen af handelen inden for Fællesskabet står i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål.

36 Med henblik på at efterprøve, om de omtvistede bestemmelsers begrænsende virkning på handelen inden for Fællesskabet går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det tilstræbte mål, må det undersøges, om disse virkninger er direkte, indirekte eller blot hypotetiske, og om de hindrer afsætningen af importerede produkter mere end afsætningen af indenlandske produkter (jf. dom af 16.12.1992, sag C-169/91, B & Q, Sml. I, s. 6635, præmis 15).

37 Med hensyn hertil bemærkes, at der efter artikel 2, stk. 3, i den franske bekendtgørelse af 24. januar 1989 kun består en forpligtelse til at opbevare importeret sæd i de godkendte centre. Ifølge de forklaringer, der er afgivet af den franske regering under retsmødet, og som ikke er imødegået af de øvrige procesdeltagere, følger det imidlertid af insemineringscentrenes monopol, at der består en tilsvarende forpligtelse med hensyn til sæd, produceret i Frankrig, idet det kun er disse centre, der kan producere og opbevare sæd i Frankrig.

38 Med hensyn til de praktiske virkninger af forpligtelsen angående opbevaring af sæden, kan det — selv om denne begrænsning uden forskel gælder for indenlandske og importerede produkter — ikke udelukkes, at de sidstnævnte stilles ringere end de indenlandske produkter. I betragtning af, at der i det foreliggende tilfælde ikke i den nationale lovgivning findes bestemmelser om betingelserne for opbevaringen, herunder om den pris, importøren skal betale det godkendte center, og at prisen generelt fastsættes forud, er der ingen bestemmelser, der hindrer de godkendte centre i at anvende betingelser, der ikke står i et rimeligt forhold til ydelsen, for så vidt angår opbevaring af sæd importeret af private.

39 Spørgsmålet om, hvorvidt de godkendte centres virksomhed, for så vidt angår betingelserne for opbevaring af sæden, i praksis fører til en forskelsbehandling af det importerede produkt, henhører under bedømmelsen af de faktiske omstændigheder, som det tilkommer den nationale retsinstans at foretage.

40 Det andet præjudicielle spørgsmål må herefter besvares med, at traktatens artikel 30 og 36 set under ét, artikel 2 i Rådets direktiv 77/504/EØF af 25. juli 1977 om racerent avlskvæg og artikel 4 i Rådets direktiv 87/328/EØF af 18. juni 1987 om godkendelse af racerent avlskvæg til avlsbrug, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for nationale bestemmelser, hvorefter erhvervsdrivende, der indfører sæd fra en af Fællesskabets medlemsstater, er forpligtet til at levere denne til et godkendt inseminerings- eller produktionscenter.

Sagens omkostninger

41 De udgifter, der er afholdt af den franske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Frankrigs Cour de cassation ved dom af 15. juni 1993, for ret:

1) EØF-traktatens artikel 90, stk. 1, og artikel 86 er ikke til hinder for, at en medlemsstat giver godkendte centre, der foretager insemineringer af tyresæd, visse enerettigheder inden for et bestemt område.

2) Traktatens artikel 86 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at insemineringscentre, der har eneret til at foretage insemineringer i et bestemt geografisk område, lader brugere, som anmoder dem om at levere sæd fra produktionscentre i andre medlemsstater, bære de supplerende omkostninger, på betingelse af, at insemineringscentrene faktisk har måttet afholde omkostningerne for at kunne efterkomme brugernes anmodning.

3) Traktatens artikel 30 og 36 set under ét, artikel 2 i Rådets direktiv 77/504/EØF af 25. juli 1977 om racerent avlskvæg, og artikel 4 i Rådets direktiv 87/328/EØF af 18. juni 1987 om godkendelse af racerent avlskvæg til avlsbrug, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for nationale bestemmelser, hvorefter erhvervsdrivende, der indfører sæd fra en af Fællesskabets medlemsstater, er forpligtet til at levere denne til et godkendt insemineringseller produktionscenter.

Moitinho de Almeida Diez de Velasco Edward

Kakouris Schockweiler Grévisse

Zuleeg Kapteyn Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. oktober 1994.

R. Grass

Justitssekretær

J. C. Moitinho de Almeida

Formand for Tredje og Femte Afdeling, fungerende præsident